

Projekts (1. variants)

[Datums]
Rīgā

Noteikumi Nr. _____

Noteikumi par sadarbību ar trešajām personām klientu identifikācijai un izpētei

Izdoti saskaņā ar
Noziedzīgi iegūtu līdzekļu
legalizācijas un terorisma un proliferācijas
finansēšanas novēršanas likuma
47. panta otrās daļas 4. un 8. punktu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka prasības Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma 45. panta pirmās daļas 1. punktā minētajiem subjektiem (turpmāk katrs atsevišķi – iestāde) sadarbībai ar trešajām personām, kas iestādes interesēs nodrošina klientu identifikāciju vai iegūst klientu izpētei nepieciešamo informāciju pirms darījuma attiecību uzsākšanas (turpmāk – aģents).

2. Par aģentu šo noteikumu izpratnē nav uzskatāms:

2.1. ārpakalpojumu sniedzējs, kuram kredītiestāde deleģējusi nodrošināt Kredītiestāžu likuma 73.² panta trešajā daļā noteiktās darbības un pakalpojumus patērētājam klātienē;
2.2. ārpakalpojumu sniedzējs, kurš iestādei nodrošina tehnisko risinājumu klientu neklātienē identifikācijai un atbilst Ministru kabineta noteikumu, kas reglamentē klienta neklātienē identifikāciju, prasībām.

3. Šo noteikumu prasības nav piemērojamas:

3.1. gadījumos, kad klientu identifikāciju vai klientu izpētei nepieciešamās informācijas iegūšanu nodrošina grupas ietvaros, ja prasības klientu identifikācijai grupā nav zemākas par Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma un tam pakārtoto normatīvo aktu prasībām;

3.2. ja, pamatojoties uz iestādes pieteikumu, Latvijas Banka ir pieņēmusi lēmumu par šo noteikumu prasību nepiemērošanu noteiktā apjomā.

II. Aģenta pakalpojumu izmantošanas nosacījumi un kārtība

4. Iestāde pirms aģenta pakalpojumu klientu identifikācijai iestādes interesēs vai klientu izpētei nepieciešamās informācijas iegūšanai (turpmāk – aģenta pakalpojumi) izmantošanas izvērtē, pamato un dokumentē šādu pakalpojumu izmantošanas nepieciešamību, nosaka valstis vai teritorijas, kurās pakalpojumi tiks izmantoti, un izvērtē ar tiem saistītos riskus, kā arī paredz nepieciešamos pasākumus noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas (turpmāk – NILLTPF) riska mazināšanai un ar to saistītā reputācijas un operacionālā riska mazināšanai.

5. Lēmumu par sadarbības uzsākšanu ar aģentu apstiprina iestādes augstākā vadība, pamatojoties uz iestādes atbildīgo darbinieku sagatavoto sadarbības ar attiecīgo aģentu risku novērtējumu.

6. Iestāde ir atbildīga par klienta identifikācijas un izpētes atbilstību NILLTPF novēršanas normatīvo aktu prasībām arī tad, ja klienta identifikācija vai izpēte veikta, izmantojot aģenta pakalpojumus.

7. Iestāde neizmanto aģenta pakalpojumus šādos gadījumos:

7.1. ja aģents, tā patiesais labuma guvējs vai pārstāvis ir:

7.1.1. persona, pret kuru noteiktas starptautiskās vai nacionālās sankcijas atbilstoši Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likumam;

7.1.2. persona, par kuru ir informācija, kas rada šaubas par šīs personas reputāciju;

7.1.3. persona, par kuras darījumiem iestāde ir sniegusi ziņojumu kā par aizdomīgiem darījumiem Finanšu izlūkošanas dienestam, vai ar šādu personu saistīta persona atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija regulas (ES) Nr. 575/2013 par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm, un ar ko groza regulu (ES) Nr. 648/2012 4. panta 1. punkta 39. apakšpunktam;

7.2. citos gadījumos, kurus iestāde noteikusi savās politikās un procedūrās.

8. Iestāde, izmantojot aģenta pakalpojumus, nodrošina, ka:

8.1. tā pārlicinās par aģenta veiktās klienta identifikācijas un klienta izpētei nepieciešamās informācijas atbilstību normatīvo aktu prasībām;

8.2. aģentam nav tiesību slēgt apakšuzņēmuma līgumu ar trešo personu par aģenta pakalpojumu sniegšanu;

8.3. aģents nekavējoties informē iestādi, ja aģenta rīcībā ir informācija, ka klientam piemīt iestādes noteikti risku paaugstinošie faktori;

8.4. aģents, ja tas ir juridiskā persona, uzsāk vai turpina sniegt aģenta pakalpojumus pēc tam, kad iestāde ir izvērtējusi personas, kas aģenta vārdā nodrošina aģenta pakalpojumu izpildi (turpmāk – aģenta pārstāvis), profesionālās sagatavotības, pieredzes un reputācijas atbilstību iestādes NILLTPF novēršanas politiku un procedūru prasībām un iestāde ir devusi rakstveida piekrišanu aģenta pārstāvim nodrošināt aģenta pakalpojumus aģenta vārdā, nosakot aģenta pārstāvja pilnvarojuma apmēru;

8.5. aģents nekavējoties informē iestādi par tiesisko attiecību izbeigšanu ar aģenta pārstāvi;

8.6. aģents informē iestādi par visiem gadījumiem, kuros aģents vai aģenta pārstāvis ir iesaistīts NILLTPF novēršanas prasību pārkāpšanā vai tās mēģinājumā.

9. Iestādei ir tiesības atsaukt piekrišanu aģenta pārstāvim nodrošināt aģenta pakalpojumus aģenta vārdā, ja aģenta pārstāvis rīkojas neatbilstoši NILLTPF novēršanas politiku un procedūru prasībām.

10. Iestāde izstrādā aģenta pakalpojumu izmantošanas politikas un procedūras, kurās nosaka vismaz:

10.1. valstis un teritorijas, kurās izmanto aģenta pakalpojumus, klientu tipus, kuru identifikācijai vai izpētei nepieciešamās informācijas iegūšanai izmanto aģenta pakalpojumus, klienta, kura identifikācijai vai izpētei nepieciešamās informācijas iegūšanai izmanto aģenta pakalpojumus, saimnieciskās vai personiskās darbības veidu;

10.2. pasākumus NILLTPF riska mazināšanai, izmantojot aģenta pakalpojumus;

10.3. risku paaugstinošus faktorus, kuriem iestājoties iestāde novērtē attiecīgā risku paaugstinošā faktora iemeslus un ietekmi uz darījuma attiecību nodibināšanu un, izmantojot uz riska novērtējumu balstītu pieeju, piemēro vienu vai vairākus klienta

padziļinātas izpētes pasākumus pirms lēmuma pieņemšanas par darījuma attiecību uzsākšanu ar klientu;

10.4. prasības un kritērijus aģenta vai aģenta pārstāvja profesionālās pieredzes, kompetences un reputācijas atbilstībai;

10.5. sadarbības ar aģentu uzsākšanas kārtību;

10.6. vienotas prasības aģenta pakalpojumu līgumiem;

10.7. aģenta un aģenta pārstāvja pilnvarojuma apmēru;

10.8. aģenta iespējamā interešu konflikta novēršanas pasākumus visā aģenta pakalpojumu izmantošanas laikā;

10.9. prasības aģenta veiktai klienta identifikācijai un klienta izpētei nepieciešamajai informācijai un tās atbilstībai normatīvo aktu prasībām;

10.10. kārtību klienta informēšanai par iestādes lēmumu par darījuma attiecību uzsākšanu;

10.11. aģenta un ar tā sniegto pakalpojumu saistītās informācijas uzskaites kārtību, paredzot, ka iestāde izveido, uztur un regulāri aktualizē atbilstošu reģistru;

10.12. prasības aģenta pakalpojumu kvalitātes un atbilstības iestādes NILLTPF novēršanas politikām un procedūrām izvērtēšanai visā aģenta pakalpojumu izmantošanas laikā;

10.13. nosacījumus sadarbības ar aģentu paplašināšanai vai ierobežošanai, pamatojoties uz aģenta pakalpojumu kvalitātes vērtējumu;

10.14. kārtību sadarbības pārtraukšanai ar aģentu.

11. Iestāde pirms aģenta pakalpojumu izmantošanas uzsākšanas nodrošina vismaz šādu prasību izpildi:

11.1. identificē aģentu un aģenta pārstāvi, kā arī noskaidro tā patieso labuma guvēju atbilstoši iestādes NILLTPF novēršanas politiku un procedūru prasībām;

11.2. veic aģenta saimnieciskās vai personiskās darbības izpēti, pārliecinoties, vai darbībai ir skaidrs tiesiskais un ekonomiskais mērķis un tā atbilst iestādes NILLTPF novēršanas politiku un procedūru prasībām;

11.3. novērtē aģenta vai aģenta pārstāvja profesionālās sagatavotības, pieredzes un reputācijas atbilstību iestādes NILLTPF novēršanas politiku un procedūru prasībām;

11.4. pārbauda, vai aģents, aģenta pārstāvis un patiesais labuma guvējs neatbilst šo noteikumu 7.1.1. apakšpunktā noteiktajam ierobežojumam, un izvērtē, vai attiecībā uz aģentu un aģenta pārstāvi nepastāv NILLTPF risku vai reputācijas risku paaugstinoši faktori atbilstoši iestādes politiku un procedūru prasībām;

11.5. izvērtē, vai aģenta un aģenta pārstāvja saimnieciskā vai personiskā darbība nerada aģentam interešu konfliktu, sniedzot aģenta pakalpojumus;

11.6. pārbauda, vai aģents un aģenta pārstāvis nav iesaistīts NILLTPF novēršanas prasību pārkāpšanā vai tās mēģinājumā;

11.7. noslēdz ar aģentu rakstveida līgumu par aģenta pakalpojumu sniegšanu.

12. Iestādes pienākums ir nekavējoties pārtraukt sadarbību ar aģentu, ja aģents:

12.1. nesniedz vai laikus nesniedz iestādei nepieciešamo informāciju atbilstoši aģenta pakalpojumu līguma noteikumiem;

12.2. sniedz iestādei maldinošu informāciju par sevi vai klientu, kura identifikācijā vai izpētē izmantoti aģenta pakalpojumi;

12.3. ar savām darbībām ir radījis vai var radīt kaitējumu iestādes reputācijai;

12.4. ir sniedzis klientam norādes ar mērķi izvairīties no NILLTPF novēršanas prasību izpildes vai veicinājis šo prasību formālu izpildi;

12.5. neievēro konfidencialitātes prasības;

12.6. nenodrošina aģenta pakalpojumu līgumā noteiktās aģenta pakalpojumu kvalitātes vai dokumentēšanas prasības;

12.7. ir saistīts vai iestādei ir aizdomas, ka aģents ir saistīts ar NILLTPF.

III. Aģenta apmācība

13. Iestāde nodrošina, ka aģents un aģenta pārstāvis, uzsākot aģenta pakalpojumu sniegšanu, kā arī sadarbības laikā ar iestādi pārzina normatīvo aktu un iestādes prasības NILLTPF novēršanas jomā.

14. Iestāde izstrādā NILLTPF novēršanas apmācības programmu aģentam, ietverot vismaz šādus jautājumus:

- 14.1. NILLTPF novēršanas tiesiskais regulējums Latvijas Republikā un iestādē;
- 14.2. aģenta darbības ierobežojumi, sniedzot aģenta pakalpojumus;
- 14.3. klientu identifikācijas un klientu izpētei nepieciešamās informācijas prasības;
- 14.4. dokumentu viltojumu pazīmju atpazīšana un pārbaude;
- 14.5. klientu identifikācijai nepieciešamo dokumentu kopiju noformēšana un apliecināšana atbilstoši Latvijas Republikas normatīvo aktu un iestādes prasībām.

15. Iestāde nodrošina aģenta un tā pārstāvju regulāru apmācību, kas nav retāka kā reizi gadā, kā arī pēc apmācības kursa nodrošina aģenta un tā pārstāvju zināšanu novērtēšanu, dokumentējot informāciju par apmācības vietu, laiku, saturu un zināšanu novērtējumu.

16. Iestāde aktualizē NILLTPF novēršanas apmācības programmu aģentam atbilstoši pārmaiņām normatīvajos aktos vai iestādes politikās un procedūrās NILLTPF novēršanas jomā.

17. Iestādes pienākums ir informēt aģentu par aktuālajām klientu identifikācijai un izpētei nepieciešamās informācijas prasībām. Iestāde nodrošina, ka aģents un aģenta pārstāvis sniedz rakstveida apliecinājumu par to, ka ir informēts par klientu identifikācijai un izpētei nepieciešamās informācijas prasībām un apņemas tās ievērot.

18. Iestāde nodrošina aģentam iespēju konsultēties ar atbildīgajiem iestādes darbiniekiem par klientu identifikāciju, dokumentu īstuma un atbilstības pārbaudi, ar NILLTPF saistītajiem riskiem, iestādes piedāvātajiem pakalpojumiem un citiem aktuāliem jautājumiem.

19. Iestāde izstrādā aģentam procedūras un skaidrojumus par klientu identifikāciju vai klientu izpētei nepieciešamās informācijas iegūšanu.

IV. Aģentu reģistrs un aģenta pakalpojumu kvalitātes uzraudzība

20. Iestāde izveido aģentu reģistru, kurā norāda:

- 20.1. aģenta nosaukumu;
- 20.2. aģenta līguma numuru un noslēgšanas datumu;
- 20.3. termiņu, uz kādu līgums noslēgts;
- 20.4. aģenta pakalpojumiem noteiktās valstis un teritorijas un ierobežojumus, ja tādi ir;
- 20.5. aģenta saimnieciskās un personiskās darbības aprakstu;
- 20.6. identifikācijas datus atbilstoši Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likumam un pilnvarojuma apmēru katram aģenta pārstāvim, ja aģents ir juridiskā persona;
- 20.7. informāciju par klientiem, kuru identifikācijā vai izpētē izmantoti aģenta pakalpojumi, un šo klientu riska skaitlisko novērtējumu pirms darījuma attiecību uzsākšanas;
- 20.8. aģenta pakalpojumu kvalitātes novērtējuma datumu, konstatētos trūkumus aģenta sniegtajos pakalpojumos un aģenta pakalpojumu kvalitātes novērtējumu;

20.9. iestādes pieņemto lēmumu par darījuma attiecību uzsākšanu ar katru klientu, kura identifikācijā vai izpētē izmantoti aģenta pakalpojumi, norādot klienta identifikācijas numuru iestādē;

20.10. aģenta apmācības datumu;

20.11. citu informāciju, kas raksturo aģenta darbību, piemēram, kontu numurus aģentam pienākošos komisijas maksājumu veikšanai.

21. Iestāde regulāri, bet ne retāk kā reizi gadā izvērtē aģenta pakalpojumu atbilstību un kvalitāti un apkopo izvērtējuma rezultātus.

22. Iestāde apkopojumā par aģenta pakalpojumu atbilstības un kvalitātes izvērtēšanas rezultātiem ietver informāciju par aģenta pakalpojumu atbilstību iestādes prasībām, klientu, kuru identifikācija vai izpēte veikta, izmantojot aģenta pakalpojumus, darījumu atbilstību sākotnēji sniegtajai informācijai un klienta atbilstību tā sākotnējam riska profilam, iestādes lēmumu par darījuma attiecību uzsākšanu ar klientiem, kuru identifikācija vai izpēte veikta, izmantojot aģenta pakalpojumus, kā arī citu informāciju, kas raksturo aģenta darbības atbilstību un kvalitāti.

23. Ja informācija par klientu, kura identifikācija vai izpēte veikta, izmantojot aģenta pakalpojumus, neatbilst iestādes politiku un procedūru prasībām, iestāde laikus informē aģentu par konstatētajiem trūkumiem un lemj par aģenta vai aģenta pārstāvja papildu apmācības veikšanu vai pieprasa aģentam atsaukt pilnvarojumu aģenta pārstāvim, vai pārtrauc sadarbību ar aģentu.

24. Iestāde regulāri aktualizē informāciju par aģentu, aģenta pārstāvi un tā pilnvarojuma apjomu, ja aģents ir juridiskā persona, kā arī pārbauda, vai pret aģentu, aģenta pārstāvi un patieso labuma guvēju nav noteiktas starptautiskās vai nacionālās sankcijas atbilstoši Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likumam.

25. Iestāde dokumentē un ne retāk kā vienu reizi gadā iesniedz augstākajai vadībai vērtējumu par aģenta pakalpojumu kvalitāti un to izmantošanas ietekmi uz iestādes NILLTPF riska ekspozīciju. Iestādes augstākā vadība pieņem lēmumu par turpmāko sadarbību ar aģentu, pamatojoties uz aģenta pakalpojumu kvalitāti un aģenta saimnieciskās darbības rezultātiem.

V. Darījuma attiecību uzsākšana ar klientiem, kuru identifikācijā vai izpētē izmantoti aģenta pakalpojumi

26. Iestāde izvērtē un ņem vērā riskus, kas piemīt klientam, kura identifikācija vai izpēte veikta, izmantojot aģenta pakalpojumus, un nosaka atbilstošus kontroles un uzraudzības pasākumus, lai pārliecinātos, ka minētie riski tiek laikus identificēti un atbilstoši pārvaldīti.

27. Iestāde nodrošina, ka aģentam ir tiesības informēt klientu par iestādes lēmumu tikai pēc tam, kad iestāde ir pieņēmusi un dokumentējusi lēmumu uzsākt darījuma attiecības ar klientu vai atteikt to uzsākšanu.

28. Ja informācija par klientu, kura identifikācija vai izpēte veikta, izmantojot aģenta pakalpojumus, neatbilst iestādes NILLTPF novēršanas politiku un procedūru prasībām, iestāde nepieņem klienta dokumentus, pieprasot aģentam nodrošināt prasībām atbilstošus dokumentus vai atsakot darījuma attiecību uzsākšanu ar klientu.

29. Iestāde nodrošina iespēju tās informācijas sistēmā atlasīt klientus, kuru identifikācija vai izpēte veikta, izmantojot aģenta pakalpojumus, tai skaitā klientus, kuru identifikācijā vai izpētē izmantoti aģenta pakalpojumi un kuriem iestāde atteikusi darījuma attiecību uzsākšanu, norādot, vai darījuma attiecību uzsākšana atteikta aģenta nepilnīgas darbības vai citu iestādes apsvērumu dēļ.

VI. Noslēguma jautājumi

30. Atzīt par spēku zaudējušiem Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2021. gada 5. janvāra normatīvos noteikumus Nr. 4 "Sadarbības ar trešajām personām un prasību darījuma attiecībām ar klientiem, kuru identifikācijā vai izpētē izmantoti trešās personas pakalpojumi, normatīvie noteikumi" (Latvijas Vēstnesis, 2021, Nr. 7).

31. Šo noteikumu 2.1. apakšpunktu piemēro ar 2026. gada 1. janvāri.

32. Noteikumi stājas spēkā 2025. gada 1. janvārī.

**ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU**

Latvijas Bankas prezidents

M. Kazāks